

„ΤΟ ΜΕΡΑΚΙ ΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΑ”

— (Ν. ΚΑΤΗΦΟΡΗ. - ΚΩΜΩΔΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ) —

Ἡμικρατικὸ Θέατρο Κας ΜΑΡΙΚΑΣ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

ΚΡΙΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ Κ. ΠΟΛ. ΜΟΣΧΟΒΙΤΗ

«Τὸ Μεράκι τοῦ Ἄρχοντα» εἶνε μία «κωμωδία χαρακτήρων». Συγγραφεὺς ὁ δικηγόρος κ. Ν. Κατηφόρης, τοῦ ὁποίου τὸ ἔργο αὐτὸ εἶνε τὸ πρωτόλειον, ἂν δὲν κάνωμε λάθος. Τὸ «Μεράκι τοῦ Ἄρχοντα» ἐπαίχθη μὲ μεγάλη ἐπιτυχία εἰς τὴ Θεσσαλονίκην καὶ τὰς ἄλλας Μακεδονικὰς πόλεις, στὴν τελευταία ἀνά τὴν Βόρειον Ἑλλάδα μετὰθασίν τοῦ ἡμικρατικοῦ θιάσου τῆς κ. Μαρίκας Κοτοπούλη. Τὴν Τετάρτη τὸ θράδυ ἀνεβιβάσθη διὰ πρῶτην φορὰν καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσα ὅπου ἐπανῆλθεν ὁ θίασος, δίδων τὸ ἑλληνικὸ αὐτὸ ἔργον, τρόπον τινὰ ὡς τελευταῖον τοιοῦτον τῆς θερινῆς περιόδου, ὅπως ἀναγγέλλεται εἰς τὸ πρόγραμμα. Τὸ ὁποῖον μᾶς ὑπόσχεται διὰ τὴν ἐφετεινὴν περίοδον δύο ἀκόμη ἑλληνικὰ πρωτότυπα, ἓνα τοῦ γραμματέως καὶ εἰσηγητοῦ τοῦ δραματολογίου τοῦ ἡμικρατικοῦ θεάτρου, τοῦ κ. Σκουλούδη, καὶ ἓνα τοῦ γραμματέως τῆς Κρατικῆς Σκηνῆς, τοῦ κ. Τερζάκη. Τὸ «Μεράκι τοῦ Ἄρχοντα» εἶνε ἡ ἱστορία «μῆς ψυχῆς μὲ κωμικὴ ἐπιφάνεια ἀλλὰ μὲ τραγικὸν—(ἀλήθεια: γιατί καὶ ποῦ τραγικόν;)—βάθος» ὅπως λέγει εἰς τὸ δημοσιευόμενον εἰς τὸ πρόγραμμα σημείωμά του ὁ συγγραφεὺς.

Ἴδου περὶ τίνος πρόκειται:

Ὁ Λάμπης Στρατῆς (κ. Β. Λογοθετιδῆς) εἶνε ὁ «Ἄρχοντας». «Τὸ Μεράκι» του εἶνε ὅτι μιά πού ἐπέτυχε νὰ γίνῃ «πρῶτος» στὸ χωριό του, ἐννοεῖ νὰ μείνῃ πρῶτος. Προκειμένου νὰ ξεπέσῃ «δεύτερος» καλύτερα τὰ πάντα, ἢ καταστροφῇ ἐν ἀνάγκῃ. Ὁ χαμός, τὸ μοῖρασμα τῶν πάντων, τὸ ξαναγύρισμα στὴν παλῆὰ δύσκολη καὶ φτωχὴ ζωὴ ἀπὸ τὴν ὁποία ξεκίνησε — τραγικῶς — μᾶλλον παρὰ νὰ ὑποχωρήσῃ.

Τσιγκούνης, τοκογλύφος, παμπόνηρος χωριάτης, ὁ Στρατῆς ἔχει ὄλους τοὺς χωρικοὺς τῆς περιοχῆς

του στὴν ἐξουσία του. Αὐτὸς ἀγοράζει τὴ σταφίδα τοὺς «ξερῆ». Τὴν πληρώνει εἰς ἐξόφλησιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τόκων (ἀπὸ χρέη... προβληματικὰ τῶν χωρικῶν πρὸς αὐτόν), καὶ εἰς προμήθειάς τοὺς στὸ μαγαζί του: Σὲ θακαλάο σάπιο γιὰ φρέσκο, ρέγκες θρώμικες γιὰ πρῶτης ποιότητος, ἀλεύρι σκουληκιασμένο κ.τλ. Ὅλα αὐτὰ φυσικὰ πουλοῦνται ξύκικα. Αὐτὴ τὴ δουλειὰ τὴν ἐξασφαλίζει ὁ γυιὸς τοῦ Στρατῆ, «μάστορας» στὸ εἶδος, ὅπως τοῦ παρατηρεῖ ὁ πατέρας του, λαμβάνων ὡς ἀπάντησίν του ἀπὸ τὸν ἀξίό του γυιό: «Σὺ μὲ ξεσκόλησες σ' αὐτό».

Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως ἡ «πρόοδος» ἔφθασε ὑπὸ μορφήν ἑταιρείας πού κτίζει ἀπέναντι ἀπὸ τὰ παράθυρα τοῦ ἀρχοντικοῦ τοῦ Στρατῆ τὸ «θεριό, μωρὲ πού θὰ μᾶς φάῃ ὄλους». Εἶνε ἓνα ἐργαστάσιον εἰς τὸ ὁποῖον οἱ χωρικοὶ θὰ μποροῦν νὰ παραδίδουν τὴ σταφίδα τοὺς χλωρὴ καὶ νὰ πληρώνωνται εἰς χρῆμα. Θὰ λυτρωθοῦν ἀπὸ τὸ Στρατῆ, ὁ ὁποῖος ἔτσι δὲ θὰ χάσῃ μόνον «τὴ δουλειὰ, τοὺς πελάτες, 300 χιλιάρικα τὸ χρόνο, ἀλλὰ καὶ τὸ «ἀρχοντηλίκι». Οἱ χωριάτες πιά δὲ θάχουν αὐτὸν πρόνοια, ἀφέντη, ἀρχοντα. Θὰ πηγαίνουν στὴν Ἑταιρεία.

Ὁ γυιὸς τοῦ Στρατῆ δείχνει στὴν ἀρχὴ πὺς χάρις εἰς τὴς ἐπαφῆς του μὲ τὸν διευθυντὴ ἢ ἀντιπρόσωπο τῆς ἑταιρείας καὶ πρὸ πάντων μὲ τὴν κόρη του (ὁ κ. Ἀρώνης καὶ ἡ κυρία Ρίτα Μυράτ) καὶ χάρις σὲ κάποια ἀνωτερότητα ψυχῆς εἶνε ὑπὲρ τοῦ συμβιβασμοῦ. Ἡ ἑταιρεία προτείνει εἰς τὸν Ἄρχοντα νὰ τὸν διορίσῃ ἀντιπρόσωπός της μὲ ποσοτὰ καὶ ὁ γυιὸς τοῦ Σταμάτης (Δημήτρης Μυράτ) προτείνει νὰ δεχθῶν. Ὁ Στρατῆς εἶν' ἀνένδοτος. Αὐτὸς θὰ δεχθῇ ποσο-

(Συνέχεια εἰς τὴν 2αν σελίδα)

(Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος)
στάκια; "Οχι θά πολεμήσῃ. "Όλα
γιά ὄλα, εἶνε, βλέπετε, τὸ «μεράκι
τοῦ ἀρχοντα».

Ὁ «Ἀρχοντας» ἔξω ἀπὸ τὸ γυιό
του ἔχει καὶ δυὸ κόρες, τὴ Χρυσου-
γῆ (κυρία Λώρη) καὶ τὴν Ἀγγέλα
(κυρία Ἀρώνη). Εἰς μάτην ἡ γυ-
ναϊκά του Κατερίνα (κυρία Σμα-
ράγδα Στεφανίδου) προσπαθεῖ νὰ
τόν πείσῃ νὰ τὲς παντρέψῃ. Ὁ
Στρατῆς δὲν ἔννοεῖ νὰ τὲς παντρέ-
ψῃ γιὰ νὰ μὴ... δώσῃ προίκες. Ἀν-
τίθετα, κάνει τὸ πᾶν γιὰ νὰ παν-
τρέψῃ τὸ γυιό του μὲ τὴν κόρη τοῦ
Μιζέρια (Λαυρέντης Διανέλλος) ἐὰν
ὁ θεῖος τῆς τῆς δώσῃ τὲς 500 χι-
λιάδες δραχμὲς ποῦ ὁ Στρατῆς ἀ-
ξιώνει. Ἀπὸ τὸ γάμο τοῦ γυιοῦ
του «θὰ πάρῃ» δὲ θὰ δώσῃ. Τὸ θέ-
λει λοιπόν.

Ἐν τῷ μετὰξὺ ὁμοῦ ἑνας για-
τρὸς (Α. Βλαχόπουλος) ποῦ ἀγα-
πάει τὴν Χρυσουγῆ τὴν παίρνει ἔ-
στῶ καὶ χωρὶς προίκα. Ὁ δικηγό-
ρος Πέτρος (Σπύρος Μουσοῦρης)
ποῦ ἀγαπᾷ τὴν ἄλλη κόρη, τὴν
Ἀγγέλα, δέχεται νὰ μπῆ στὸ σπίτι
τοῦ Στρατῆ ὡς δικηγόρος του πρὸς
ἐνέργειαν τῶν διώξεων ἐναντίον
τῶν ὀφειλετῶν του χωρικῶν καὶ
ἐκθιασμόν των διὰ τὴν ἀπὸ τώρα
προπώλησιν τῆς σταφίδας τους. Εἶ-
νε τὸ ἀπαραίτητο διὰ τὸν «πόλεμο»
τοῦ Στρατῆ κατὰ τῆς ἐταιρείας
δεξί του χέρι. Ἀλλὰ φυσικὰ βλέ-
πει καὶ τὴν Ἀγγέλα τὴν ὁποῖαν
μιά μέρα ἢ μητέρα τῆς τὴν πιάνει
στὴν ἀγκαλιά του. Ὁ πατέρας τὸ
πληροφορεῖται, διώχνει τὴν κόρη

του σὲ μιὰ θεία τῆς γιὰ νὰ μὴν ἀ-
ναγκασθῆ νὰ διώξῃ τὸ δικηγόρο
θὰ ἔστερεῖτο τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ
ἀπαραίτητου του νομικοῦ συμβού-
λου) ἢ... νὰ παντρέψῃ τὴν κόρη
του (θὰ ὑπεχρεῖτο νὰ καταβάλῃ
τὴν προίκα τῆς). Παρεμβαίνει τότε
ὁ γυιός. Στέλλει τὸ δικηγόρο νὰ
θρῆ τὴν Ἀγγέλα καθ' ὁδὸν καὶ νὰ
τὴν πάρῃ νὰ φύγουν. Ταῦτα πάντα
δὲ ὄχι κυρίως διὰ νὰ παντρέψῃ τὴν
ἀδελφήν του, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ
προτίστως διὰ νὰ... ξεκουμπίσῃ τὸ
δικηγόρο ὥστε στερῶντας τὸν πα-
τέρα του ἀπὸ κάθε συνδρομὴ νὰ
τὸν ἀναγκάσῃ νὰ δεχθῆ τὲς προτά-
σεις τῆς Ἐταιρείας. Ὁ Στρατῆς
γίνεται ἔξω φρενῶν. Ἀποφασίζει
τότε νὰ τὰ «σκορπίσῃ», νὰ «τὰ μοι-
ράσῃ ὄλα» στοὺς χωριάτες. Τελέ-
ληδες διαλαλοῦν ἐκ μέρους του ὅτι
θὰ χάρισῃ ὅτι τοῦ χρεωστοῦν καὶ
καλεῖ τοὺς χωριάτες νὰ πᾶνε στὸ
σπίτι του νὰ τοὺς μοιράσῃ τὰ λε-
πτά του. Ὅταν πηγαίνουν ὁμοῦ
τοὺς θάζει μὲν νὰ χορέψουν ἀλλὰ
ὡς προκαταβολὴν ἕναντι τῆς διανο-
μῆς δίδει... πενήντα δραχμὲς στοὺς
ἔξῃ. Ὁ Στρατῆς λατρεύει πάντοτε
τὸ παραδάκι του. Μ' ὄλα ὅσα λέ-
ει, εἶνε πλήρης στοργῆς γιὰ «τὴν
κάσσα», τὴν «κασσοῦλα του». Δι' ὃ
καὶ γίνεται θηρίο ὅταν πληροφορεῖ-
ται ὅτι τὰ κλειδιά τῆς κάσσας τοῦ
τὰ πῆρε ὁ γυιός του, ὁ ὁποῖος προ-
τίθεται νὰ ζητήσῃ νὰ τὸν θέσουν εἰς
ἀπαγόρευσιν, προειδοποιῶν συγ-
χρόνως διὰ κήρυκος τοὺς χωρικοὺς
ὅτι ὁ «Λάμπης ὁ Στρατῆς εἶνε ζουρ-
λὸς κι' ὁποῖος πάρῃ τίποτα ἀπ' αὐ-
τὸν θὰ πάῃ φυλακὴ». Τότε παρεμ-
βαίνουν οἱ δυὸ γαμβροὶ καὶ ὁ ἀν-
τιπρόσωπος τῆς ἐταιρείας, ὁ ὁποῖ-
ος παίρνει τὸ Στρατῆ μὲ τὸ καλό.
Ἔτσι ὁ Στρατῆς δέχεται στὸ τέ-
λος τῆς τρίτης ἐκεῖνο ποῦ ἔχει ἀ-
πορρίψει στὴν ἀρχὴ τῆς πρώτης
πράξεως (τὴν ἀντιπροσωπεῖα μὲ τὰ
ποσοστάκια). Σφίγγει τὲς κόρες

του στὴν ἀγκαλιά του. «Παρατη-
ρεῖ ὅτι «τί ἀξίζου» τὰ ἑκατομμύ-
ρια μπροστά σ' ὅτι ἔχει ἐκεῖνη τὴ
στιγμὴ». Ἀνακαλεῖται διὰ τὴν...
πρὸς τὸ χρῆμα ἀσέβειαν τῆς φρά-
σεως πρὸς τὸν εἰς τὴν τάξιν ὅπῃ
τὸν ἀξιόν του γυιό, στόν ὁποῖον
ἀπαντᾷ ὅτι ἀστειεύθηκε. Συμπε-
ραίνει: «Ἐπρεπε νὰ ζουρλαθῶ γιὰ
νὰ... θάλω μυαλό». Ἐτσι τελειώ-
νει ἡ τρίτη πράξις καὶ τὸ ἔργο ὄχι
ὁμοῦ χωρὶς πρὶν νὰ πληροφορηθοῦ-
με ὅτι ὁ ἀξιὸς γυιός, ποῦ ἀφῆκε

νὰ νομίζεται ὅτι ἀγαποῦσε τὴν κό-
ρη τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς ἐταιρεί-
ας, παντρεύεται τὴν κόρη τοῦ Μιζέ-
ρια, αὐτὴν ἀκριθῶς ποῦ τοῦ προ-
ξένευε ὁ πατέρας του καὶ ποῦ τὴν
εἶχε ἀρνηθῆ μὲ προίκα 500 χιλιά-
δες, τὴν ἔπαιρνε ὁμοῦ τώρα μὲ
προίκα 700.

Ἄυτό εἶνε τὸ ἔργο: Πρέπει εὐθὺς
ἀπὸ τὴν ἀρχὴ νὰ πῶ ὅτι καὶ ἄρесе
καὶ καταχειροκροτήθηκε καὶ τὰ
χειροκροτήματα δὲν ἦσαν συμβατι-
κά, ἀλλὰ πραγματικά, πηγαῖα, εἰ-
λικρινῆ. Πρέπει ἐπίσης νὰ τονίσω
ὅτι τὸ ἔργον, πρὸ πάντων ἀν κριθῆ
ὡς πρωτόλειον, δείχνει τὴν ὑπαρξιν
εἰς τὸν συγγραφέα του χαρι-
σμάτων ποῦ δικαιολογοῦν κάθε ἐλ-
πίδα. Ὁ Κατηφόρης ξέρεῖ νὰ κινή-
σῃ τὴν σκηνὴ ἀνθρώπου. Ξέρεῖ νὰ
φύσῃ θάξῃ νὰ μιλοῦν ὡς κλάσμα-
τοῦ Θεοῦ κι' ὄχι ὡς κούκλες. Ξέ-
ρει νὰ μεταχειρίζεται γλῶσσα φυ-
σικὴ, χωρὶς ὑπερβολὰς καὶ ἐκζητή-
σεις ὅπως αἱ διαφόρων, πραγματι-
κὰ ἢ δῆθεν πιστῶν τῆς ἄλφα ἢ θῆ-
τα γλωσσικῆς ἀίρέσεως, ποῦ μᾶς
τυραννοῦν συνήθως μὲ τὰς γλωσσο-
πλαστικὰς τῶν ἀυθαϊρεσίας. Ὁ κ.
Ν. Κατηφόρης τέλος ξέρεῖ «νὰ βλέ-
πῃ». Δὲν μπορῶ θέβαια νὰ πῶ ὅτι
ἀσφαλῶς ἔχει ἔμφυτα τὰ δῶρα τοῦ
δραματοῦργου., φθάνει νὰ τὰ καλ-
λιεργῆσῃ διὰ νὰ ἀναδειχθῆ ἀξιόλο-
γος συγγραφεύς. Δὲν μπορῶ νὰ τὸ
πῶ διότι... ἕνα ἔργον ἴσον κανένα
ἔργο. Περιμένω νὰ δῶ τὸ δευτέρου
του. Ἀλλὰ θεβαιῶνα μὲ χαρὰ ὅτι
θὰ μοῦ φανῆ τόσο παράξενο ὥστε
σχεδὸν νὰ τὸ ἀποκλείω ἀπὸ τώρα
τὸ ἀντίθετο. Νομίζω πὼς ὁ κ. Ν.
Κατηφόρης εἶνε πραγματικά ἕνας
«νέος συγγραφεύς». Ξέρεῖ νὰ ζητᾷ
τὴν ἔμπνευσί του στὴ ζωὴ, στὴν
πραγματικὴ ζωὴ, ὄχι στὴ ζωὴ τῶν
ἐκζητήσεων, τῶν ἀμφιβόλων σε-
ξουαλιστικῶν «κομπλέξ» τῆς μόδας

καί τῶν δῆθεν ψυχολογικῶν «θέσε-
ων» πού ὡς μόνον θετικόν ἀποτέ-
λεσμα ἔχουν νά σκοτώνουν τήν ἔμ-
πνευσι καί νά ἐμφανίζουν ἔργα μέ
ἀξιώσεις ζωντανίας, πλάσματα ἀ-
νούσια, τραβηγμένα ἀπό τά μαλ-
λιά, προκαλοῦντα τήν νύσταν ἢ τόν
πυνοκέφαλον ἢ καί τά δύο.

✽

Δέν θέλω νά-πῶ ὅτι τὸ ἔργον τοῦ
κ. Κατηφόρη δέν ἔχει ἐλαττώματα.
Ἔχει. Καί πολλά. Καί μεγάλα.
Ἐλαττώματα τεχνικῆς Ἐλαττώμα-
τα στήν ἀπόδοσι τῶν χαρακτήρων.
Ἐλαττώματα στήν ὅλη ἀοχιτεκτονι-
κῆ τοῦ ἔργου. Ἔχει λοιπόν ἐλατ-
τώματα. Μάλιστα ἀκριβῶς, διότι
τὸ ἔργον ἀποδεικνύει εἰς τόν συγ-
γραφέα τήν ὑπαρξί «φλέβας» ἀξιό-
λογης, ἀπό εἰλικρινές ἐνδιαφέρον
καί μέ πραγματικῆ συμπάθεια (τῆ
συμπάθεια πού λέγει τήν προσωπική
της ἐντύπωσι μέ τήν πρόθεσι νά
βοηθήσῃ διά τήν μελλοντικὴν ἀποφυ-
γὴν ἐκείνων πού κατὰ τὴ γνώμη
τοῦ γράφοντος εἶνε λάθη) θά τὰ ὑ-
πογράμμισω τὰ λάθη αὐτά λεπτο-
μερέστερα ἀπὸ ὅ,τι θά ἔκανα ἐάν
τὸ ἔργο δέν ἀπεδείκνυε τήν ὑπαρ-
ξιν εἰς τόν συγγραφέα τῶν προ-
σόντων πού ἀνέφερα. Ἰδοῦ:

✽

Πρῶτον ἀπὸ ἀπόψεως γενικῆς
ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ ἔργου, ὑπάρχει
μεγάλῃ ἀνισότης δυνάμεως στάς
τρεῖς πράξεις. Περιφημῆ ἢ πρώτη,
εἶνε μόνον ὑποφερτῆ ἢ δευτέρῃ καί
χαρακτηριστικὰ φαρσοειδῆς ἢ τρί-
τῃ «πέφτει». Στῆ δευτέρῃ πράξι ὁ
συγγραφεὺς ἔχει ἓνα ἐπεισόδιον,
(τὴν μέχρι κνηγητοῦ καί παρ' ὁ-
λίγον συμπλοκῆς στά χέρια, παρῶ-
ξυνοι τῆς ἀντιθέσεως πατέρα καί
γιοῦ), πού θά μπορούσε νά ἦταν
στά χέρια ἐνός ἐμπείρου τεχνίτου
τῆς σκηνῆς πραγματικῶ χρυσωρυ-
χείον δραματικῆς συγκινήσεως. Ὁ
συγγραφεὺς ὁμως δέν ἐπιτυγχάνει
νά ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸ χρυσωρυχείον
αὐτὸ παρά μόλις μερικὰ ψήγματα.
Ἡ ἐντύπωσις τήν ὁποίαν προκαλεῖ
ἢ ἀπόδοσις τῆς σκηνῆς εἶνε μάλλον
ἐξωδερμική. Στῆν τρίτῃ πράξι εἶνε

θλιβερῶς περιττῆ ἢ σκηνῆ μεταξὺ
τοῦ Στρατῆ καί τῆς «κουτσομπό-
λας» Γιαννούλας (τὸν ρόλον ὑπεδύ-
θη ἢ δις Φρόσω Κοκόλα). Ὁ Στρα-
τῆς ὑποθέτει (ἀπολύτως δωρεάν
ἄλλως τε καί χωρὶς τίποτε εἰς τὸ
ἔργον νά ἐμφανίσῃ τήν ὑπόθεσιν
αὐτὴν ὡς δυναμένην ὅπωςδῆποτε
νά γεννηθῇ καί σὲ παθολογικά ἔ-
στω καχύποπτο μυαλό), ὅτι αὐτὴ
τοῦ ἔχει πάρει τὰ κλειδιά τῆς κάσ-
σας του. Τὴν ψάχνει, τῆς πασπα-
τεύει τῆ μέση, τὴν ὑποχρεώνει νά
θγάλλῃ τὸ φουστάνι καί τὸ μεσωφό-
ρι της, νά «σαλάρῃ» δὲ καί νά
ἀκούσῃ ἂν θά θροντήσουν τὰ κλει-
διά κ.τ.λ. Ὅλα αὐτὰ θυμίζουσι λί-
γο Ἄρπαγκόν στό «Φιλάργυρο»
τοῦ Μολιέρου μέ τὴ διαφορά ὅτι
ἐδῶ εἶνε μάταια, ἀκομψα, κακότε-
χνα, φαρσοειδῆ. Εἶνε μάλιστα φαρ-
σοειδῆ τῆς «ἀκῆς ὥρας». Ἡ σκη-
νῆ θά ἔπρεπε νά κοπῇ. Μὲ τὸ μαχαῖρι
ὀλόκληρη ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσι τοῦ
ἔργου.

✽

Δεύτερον ἀπὸ ἀπόψεως «οἰκονο-
μίας», ἢ πρώτη πράξις ἐξαντλεῖται
σὴν διαγραφῆ τοῦ κυρίου χαρακτή-
ρος, τοῦ Στρατῆ. Ἡ δευτέρῃ εἶνε
«ρεπορτάζ». Γεγονότα. Ἡ τρίτῃ
εἶνε... τὸ παραστράτημα τοῦ ἔρ-
γου πού ἀνυψώνεται γιὰ κάτι καί
τελειώνει... ὅπως τελειώνει. Συμ-
φωνίης εἰς «μαῦρο ματζόρε», ἀπὸ
ἀπόψεως ψυχικῶν ἰδιοτήτων τῶν
ἡρώων (μητέρα ἀσήματη, κόρες
γιὰ τὰ πανηγύρια, γιοῦς χειρότε-
ρος ἀπὸ τὸν πατέρα καί πατέρας
χωρὶς τίποτα μέσα του ἄλλο ἀπὸ
τὴν τσιγκουνιά καί τὸ μεράκι του)
αἱ δύο πρῶτες πράξεις. Φάραξά μέ ἃ
πόπειρες τραγικῶν—τὰ ὁποῖα ὁμως
δέν προκαλοῦν οὔτε μία στιγμῆ
συγκίνησι—ἰντερμέτζων ἀπολήγου-
σα εἰς καραμελλοειδῆς «χάπυ ἐντ»
ἢ τρίτῃ.

Ὁ συγγραφεὺς δέν ἐπέτυχε, ἀπὸ
ἐλλειψι τεχνικῆς ἐμπειρίας, νά
δώσῃ τὸν χαρακτήρα κατὰ τὴν ἐ-
ξέλιξι τοῦ ὅλου ἔργου. Τὸν ἐσκάλι-
σε τελειωτικὰ—νὲ θαρίετοῦρ— σὲ
μία πράξι, τὴν πρώτη, τὴν ὁποία ἀ-
φιέρωσε ὀλόκληρη σ' αὐτὴ τῆ δου-
λειά. Φυσικὰ ἐξηγητήθη τὸ ἐνδιαφέ-
ρον τοῦ προσώπου τὸ ὁποῖον πλέον
μᾶς εἶνε γνωστὸ εἰς ὅλες του τίς
ψυχολογικῆς ληπταμέρειες. Τίποτε
ἐκ μέρους του δέν μπορεῖ νά μᾶς
ἐνδιαφέρῃ σὴν συνέχεια.

Ἀπὸ ἀπόψεως χαρακτήρων, τέ-
λος, ὁ μὲν Στρατῆς ἔχει ἀποδοθῆ,
χωρὶς καμμία ὑπερβολή, ἰδεωδῶς.
Ὁ συγγραφεὺς αὐτὸν τὸν χαρα-
κτῆρα δέν τὸν ἔχει φαντασθῆ. Τὸν
ἔχει σκισάρει ἀπὸ τὸ φυσικὸ ἐ-
κατὸ τοῖς ἑκατό. Καί πέτυχε νά
τὸν σκισάρῃ περίφημα. Θά μπορού-
σα νά πάρω ὄρκο ὅτι αὐτὸς ὁ Λάμ-
πος Στρατῆς κάπου ἔχει ζήσει ἢ
ζῆ. Ὁ κ. Κατηφόρης τὸν εἶδε καί...
μᾶς ἀπέδειξε ὅτι ξέρει νά θλέπῃ
θαθειὰ καί ἀξίως, ἀλλὰ καί νά ζω-
γραφίξῃ ὅ,τι θλέπει περίφημα.

Ἀντιθέτως δέν μπορῶ νά πῶ τὸ
ἴδιο γιὰ τὸ Σταμάτη, τὸ γιοῦ τοῦ
Στρατῆ. Ὁ Σταμάτης δέν ἔχει καμ-
μία «συνέχεια καί συνέπεια». Ἄγα-
πᾶ—γιὰ μία στιγμῆ τοῦλάχιστον
μᾶς κάνει νά τὸ ὑποθέσωμε—τῆ Μα-
ρίκα... ἀλλὰ τὸν βλέπομε στό τέ-
λος νά «σφυρίξῃ κλέφτικα» στόν
Μιζέρια, τοῦ ὁποῖου θά πάρῃ τὴν
κόρη, γεμάτος χαρὰ γιὰ τὴ πέτυχε
νά τοῦ ξεκολλήσῃ «διακόσια χιλιά-
ρικά ἀξίησι τῆς προίκας. Τῆ χαρὰ
ταῖ αὐτῆ δέν τὴν μετριάξῃ διόλου
ἢ πληροφορία τοῦ γάμου τῆς Μα-
ρίκας μέ ἄλλον. Μαλλώνει εἰς τὴν
πρῶτῃ πράξι τὸν πατέρα του γιὰ τὴ
φέρειται ἅπανα στοὺς χωριάτες καί
τοὺς γδέρνει. Ἀλλὰ... αὐτὸ δέν
τὸν ἐμποδίζει νά δείχνῃ συγχρόνως
ὅτι εἶνε ὁ ἴδιος καί χειρότερος ἀπὸ
τὸν πατέρα του. Ἀπὸ πούθενά ἐν τού-
τοις δέν προκύπτει ὅτι ὅταν λι-
γο πρὶν ἔλεγε τ' ἀντίθετα, ὑπεκρί-
νετο. Ὁρμᾶ γιὰ νά πάῃ νά σκοτώ-
σῃ τὸ δικηγόρο περὶ τοῦ ὁποῖου ἐ-
πληροφορήθη ἀπὸ τῆ μητέρα του
ὅτι ἀπλῶς «ἐφίλησε» τὴν ἀδελφῆ
του. Μετὰ πέντε λεπτὰ ὁμως στέλ-

νει ο ίδιος το δικηγόρο να κλέψη στο δρόμο την αδελφή του...για να πετύχη έτσι να ξεκολλήσει το δικηγόρο από το σπίτι ώστε ο πατέρας του χάνοντας το σύμβουλό του, να αναγκασθῆ να υποταχθῆ στην εταίρεια. Είνε τσιγκούνης ώστε να μεταχειρίζεται πανουργίες. Ίνδοῦ ἐρυθροδέρμου γιά τὰ λεπτά, καί... γενναιοδώρας προσφέρει 100 χιλιάρικα στήν ἀδελφή του πού παντρεύεται ὁ γιατρός χωρίς προίκα, μόνον καί μόνον γιά νά μήν μπῆ «στό σπίτι τοῦ πεθεροῦ τῆς «σά μούλικ», ὅπως λέγει ἡ μάνα του.

Πιο ἀλλοπρόσαλλο τύπο ἀπό τόν χαρακτηρηρά αὐτό σπανίως ἔχω ἰδῆ στό θέατρο. Καί ὑπάρχουν μὲν τὰ πάντα εἰς τήν ζωὴν (ἡ τολμηρότερη φαντασία δὲ φτάνει τές ἀπιθανότητες τῆς ζωῆς) ἀλλά δὲν νομίζω πὼς ὁ κ. Κατηφόρης θέλησε νά ζωγραφίσῃ τόν τύπο αὐτό ὡς ἀλλοπρόσαλλο, ὅπως τόν βλέπομε. Ὁ τύπος εἶνε «κατασκευασμένος» μάλλον.

Αὐτά εἶνε τὰ ἐλαττώματα. Διάφορα καί πολλά καί μεγάλα, ὅπως προεῖπα. Ἀλλά παρὰ ταῦτα τό ἔργο ἔχει ἀξία: Εἶνε σαφῆς, χαρὰ κτήριστικώτατη ἐλπίδα. Ἐχει περιφνημὴ πρώτη πράξι. Ἐχει κίνησι, ζωή, κέφι, ἀληθινότητα.

Ἡ ἀπόδοσις γενικά πολὺ καλή. Ὁ κ. Λογοθετίδης ἐμίμητος. Ἡ κυρία Στεφανίδη ὡς γυναίκα του ἐπίσης. Διὰ τὸν κ. Δημητρὸ Μυράτ ἔχω νά πῶ μόνον καλά λόγια μολοντί, δι' οὓς λόγους ἐξέθεσα, ὁ ρόλος του ὡς γιου, ἦταν ὅπως οὖν... μπερδεμένος καί συνεπὼς δὲν τοῦ ἔδινε ξεκαθαρισμένο τὸ ἔδαφος γιά νά δημιουργήσῃ. Ἡ κυρία Ἀρώνη πολὺ καλή. Ἡ κυρία Μαρίκα Κοτοπούλη δὲν παίζει — σωστότατά ἄλλως τε — στό ἔργο αὐτό. Οἱ ἄλλοι ἐκτελεστοὶ στοὺς ρόλους των, σχεδὸν ὅλους ἐπεισοδιακούς, δὲν εἶχαν οὔτε νά ἀποτύχουν φόβο, οὔτε γιά νά διακριθοῦν ἔδαφος, ἔξω ἀπὸ τῆ δίδα Κόκόλα, πού αὐτὴ τῆ φορά τῆ θρῆκα μάλλον ὑπερβολικὴ τόσο ὥστε μερικὲς στιγμὲς νά γίνεται αὐτόχρομα δυσάρεστη. Σκηρικὴ (ἓνα ἐσωτερικὸ χωριάτικο ἀρχοντικὸ μὲ ἀργαλειὸ στήν πρώτη, χωρὶς αὐτὸν στή δευτέρα καί τρίτη, μὲ μία κάσσα στήν τρίτη, τὸ ἴδιο καί στές τρεῖς πράξεις) τοῦ κ. Κίμωνος Λάσκαρη περίφημο.

Ὡς πρὸς τὴν σκηνοθεσίαν ἔχω νά παρατηρήσω τοῦτο: Πὼς ἐξηγεῖται ἡ ἐμφάνισις τῶν δυὸ κοριτσιῶν τοῦ ἀρχοντα πού παντρεύτηκαν ἢ μία ἓνα γιατρό, ἢ ἄλλη ἓνα δικηγόρο στό τέλος τῆς τρίτης πράξεως μὲ ροῦχα... χαλκομανιῶν δίπλα στοὺς ἀντρες τῶν ντυμένων σὰν φιγουρίνια τῆς ἐπιθεωρήσεως Παριζιάνικης ἀνδρικής μόδας «Ἀδάμ;» Βέβαια ὡς κοπέλλες τάχασαν στή θεά μιᾶς τυχαίας ρόμπας σπιτιοῦ καί ἄρα δὲν ξέρουν νά ντύωνται. Ὅταν ὅμως ἡ γιατρίνα καί οἱ δικηγόρινες τῶν κωμοπόλεων εἶνε ντυμένες ὅπως ἡ κυρία Ἀρώνη καί Ἀώρη στήν τρίτη πράξι τοῦ ἔργου τοῦ κ. Κατηφόρη, σὰν καρικατοῦρες, αὐτὸ στή ζωὴ συνεπάγεται ὡσαύτως ἐμφάνισεις τοῦ γιατροῦ καί τοῦ δικηγόρου, τῶν συζύγων των, ντυμένων ὅπως οὖν ἀνάλογα, Ὅταν οἱ ἄνδρες εἶνε μανικὲν ἐμπορροράπτου τοῦ «οἰκ» κόσμου οἱ γυναῖκες των δὲν εἶνε καρικατοῦρες, ἔστω κι' ἂν οἱ ἴδιες δὲν

ξέρουν νά ντύωνται, ὡς παλῆς χωριατοπούλες. Δὲν τὸ νομίζει ὁ κ. Κούν;

Φυσικά δλα αὐτά εἶνε «προσωπικὲς ἐντυπώσεις κριτικοῦ». Δὲν ἠμποδισαν εὐτυχῶς διόλου τὸ κοινὸν τῆς πρώτης νά χειροκροτήσῃ τὸ ἔργον μὲ ἐνθουσιασμόν, νά καλέσῃ τὸν συγγραφέα ἐπὶ σκηνῆς ἐπανειλημμένως — ἀνευ δὲ κλάκας καί δικαιοτάτα — καί νά σχολιάζῃ, φευγόν, θερμότατα ὡς ἐπιτυχίαν τὴν παράστασιν, μὲ προβλέψεις διὰ τὸ «Μεράκι τοῦ Ἀρχοντα» ὅτι θὰ κρατήσῃ τὸ πρόγραμμα ἀξιοπρεπῶς. Τὸ εὐχριστῶ μὲ δλη μου τὴν καρδιά.

ΠΟΛ. ΜΟΣΧΟΒΙΤΗΣ